

ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Επικοινωνία:

Γραφείο Επικοινωνίας
Τομέας Προώθησης και Προβολής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τηλ. 22894304
ηλ. διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy,
ιστοσελίδα: www.pr.ucy.ac.cy

Πισωγύρισμα στον σκοταδισμό: Βουλή και Πανεπιστήμιο Κύπρου

*Του Μιχάλη Πιερί**

Πριν από 18 χρόνια είχα δημοσιεύσει ένα άρθρο με τίτλο «Πανεπιστήμιο Κύπρου και τρομοκρατία» (βλ. «Φιλελεύθερος», 3 Νοεμ. 1995) στο οποίο σχολίασα κριτικά την απίστευτη επίθεση που γινόταν τότε από ποικίλους σκοταδιστικούς κύκλους εναντίον του Πανεπιστημίου με την έωλη επιχειρηματολογία ότι αυτό θα αλλοιώσει την εθνική ταυτότητα των Ελλήνων της Κύπρου. Επρόκειτο, τότε, για ένα φόβο απέναντι στο νέο, έναν ενδεχομένως κατανοητό φόβο απέναντι στο ξαφνικό καινούργιο, που αντί όμως να περιοριστεί σε φυσιολογικά επίπεδα (ακόμη και για μια τριτοκοσμική χώρα όπως η δική μας), γιγαντώθηκε σε τυφλό μίσος κατά του πανεπιστημίου και οδήγησε σε ανελέητη καθημερινή καθύβριση του Πανεπιστημίου ως αντεθνικού ιδρύματος.

Σταχυολογώ μερικούς από τους τότε υβριστικούς χαρακτηρισμούς, επειδή βρίσκω ότι η σημερινή κατάσταση, όπως διαμορφώνεται (κυρίως από τον τραμπουκοειδή λόγο ορισμένων βουλευτών), παραπέμπει σ' εκείνο το κλίμα:

Έγραφαν, λοιπόν, τότε διάφοροι “πατριώτες” (ανάμεσά τους δυστυχώς και βουλευτές) για τους νεόφερτους Ελληνοκύπριους Καθηγητές ότι πρόκειται για «κατ' όνομα Έλληνες», «ανθέλληνες», «νόθους», «φοίνικες», «κάστα ελληνόφωνων υπερασπιστών ξένων συμφερόντων», «σκοταδιστές», «μικροφασίστες», «μαφία». Ενώ το πανεπιστήμιο το χαρακτήριζαν με διάφορους χυδαίους προσδιορισμούς, όπως για παράδειγμα «κωλοχανίο». Μία, μάλιστα, σκοταδιστική εθνικοκαπηλευτική συσπείρωση είχε προχωρήσει σε μια βαθυστόχαστη, υποτίθεται, πολιτική ανάλυση (βλ. «Περί των κατά το

Πανεπιστήμιο Κύπρου Σκαιών», εφ. «Ο Φιλελεύθερος», 25 Οκτ. 1995), όπου παρομοιάζε το νεοϊδρυθέν τότε Πανεπιστήμιο Κύπρου με «μονοφωνική συντεχνία μεσαιωνικής φύσεως», «κλειστή μυστικιστική Στοά» που «λειτουργεί ως μοχλός αποσταθεροποίησης και υπονόμησης της αντίστασης του κυπριακού Ελληνισμού απέναντι στην απειλή του τουρκικού επεκτατισμού». Όλα αυτά προφτάσαμε να τα κάνουμε στα δύο χρόνια που λειτουργούσε το Πανεπιστήμιο!

Ιδού τώρα μερικοί από τους πρόσφατους χαρακτηρισμούς εναντίον των καθηγητών του Πανεπιστημίου Κύπρου, όπως τους σταχυολόγησε ο συνάδελφος Κυριάκος Δημητρίου (οι χαρακτηρισμοί αυτοί προέρχονται από βουλευτές και των τριών κομμάτων εξουσίας: ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ): «αχρείοι» που «προσβάλλουν την δημόσια αιδώς», «ανάξιοι να λαμβάνουν την αμοιβή τους», «παράνομοι», «αυθαίρετοι», «ανεξέλεγκτοι», «κλέφτες». Ενώ το πανεπιστήμιο χαρακτηρίζεται σαν ένα «βασίλειο της διαφθοράς».

*

Αυτά ως εισαγωγή για να λάβει μια εικόνα ο κυπριακός λαός σε τί είδους πολιτικό και γλωσσικό ήθος αναφερόμαστε (και με τι όρους καλούμαστε να μπούμε αύριο στις τάξεις να διδάξουμε τους νέους της Κύπρου) και να αποφασίσει ο κύριος (και κυρίαρχος) κυπριακός λαός αν αυτό είναι το επίπεδο λόγου και πολιτικής ηθικής που τον εκφράζει. Αν είναι αυτό, τότε είμαστε όλοι χαμένοι από χέρι, δεν υπάρχει σωτηρία γι' αυτό τον τόπο και αδίκως προσπαθούμε ο καθένας από το δικό του μετερίζι να συμβάλουμε σε μια πρόοδο και σ' ένα εκσυγχρονισμό της κυπριακής κοινωνίας.

Ας στραφούμε τώρα στα τρέχοντα ζητήματα που απασχολούν το πανεπιστήμιο ύστερα από τις τελευταίες αποφάσεις της Βουλής. Και εδώ θα ήθελα να σημειώσω ότι είναι τραγικό ότι είμαστε υποχρεωμένοι να αναλώνουμε από τον ωφέλιμο δημιουργικό μας χρόνο για να γράφουμε αυτά τα κείμενα. Διότι ένας ερευνητής-επιστήμονας ΔΕΝ ΓΡΑΦΕΙ ΜΕ ΕΥΚΟΛΙΑ (μπορεί να χρειαστεί μία ολόκληρη μέρα ή και περισσότερες, μόνο και μόνο για να συμπληρώσει μία υποσημείωση ή να κάνει μία παραπομπή στην οποία θα σχολιάζει κριτικά τη βιβλιογραφία έως τη στιγμή που γράφει).

*

Ας δούμε λοιπόν τα σημερινά δεδομένα, τα οποία δυστυχώς δεν εξαντλούνται, όπως στις πρώτες περιόδους της ίδρυσής του Πανεπιστημίου σε τραμπουκοειδείς ύβρεις, αλλά έχουν επιφέρει ισχυρά θεσμικά πλήγματα σε καίριους τομείς της λειτουργίας του ώστε (σε περίπτωση που δεν αποσυρθούν οι πρόσφατες, κατά την κρίση μου απερίσκεπτες αποφάσεις) το τελευταίο ή θα μετατραπεί πολύ γρήγορα σ' ένα μικρό ψευδοπανεπιστημιάκι τριτοκοσμικής χώρας ή θα κλείσει. Διότι με την απόφασή της, η Βουλή της Κυπριακής Δημοκρατίας ουσιαστικά απαγορεύει στο Πανεπιστήμιο Κύπρου να λειτουργεί πλέον ως ένα άξιο του ονόματός του ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Η ίδια Βουλή, η οποία πριν από 24 χρόνια ψήφισε πανηγυρικά την ίδρυση του πρώτου πανεπιστημίου αυτού του τόπου, σήμερα αφαιρεί την αυτονομία του και το καθιστά όμηρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας.

Σύμφωνα με τις τροπολογίες που ψήφισε η Βουλή, τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας θα αποφασίζουν (μέσα από τη διαδικασία της έγκρισης ή της μη έγκρισης των σχετικών αιτημάτων) τι έρευνα θα γίνεται στο Πανεπιστήμιο Κύπρου· ποιοι μεταδιδακτορικοί ερευνητές θα εργοδοτούνται στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων· πώς θα ξοδεύονται οι χρηματοδοτήσεις τις οποίες το ακαδημαϊκό προσωπικό με πολύ κόπο, γνώση και ερευνητική εμπειρία έχει προσελκύσει από φορείς του εξωτερικού για να υπάρχει ουσιαστική και εμπειριστατωμένη έρευνα σ' αυτό τον τόπο· αν τα Τμήματα θα ενισχύουν το διδακτικό και ερευνητικό έργο τους προσκαλώντας επισκέπτες καθηγητές από πανεπιστήμια εκτός Κύπρου· αν θα δίνονται υποτροφίες σε άπορους αλλά υποσχόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές· πώς θα διοχετεύονται οι εισφορές, οι δωρεές και τα κληροδοτήματα των γενναιόδωρων Κυπρίων που θεώρησαν πολιτικό και ηθικό καθήκον τους να πράξουν εκείνο που οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι του κυπριακού λαού δεν δύνανται να πράξουν: να στηρίξουν το έργο που επιτελεί το Πανεπιστήμιο, να επιβραβεύσουν τους αριστούχους φοιτητές, να δώσουν κίνητρα στους νέους μας να συνεχίσουν τις σπουδές τους και να αριστεύουν στους επιστημονικούς τομείς που έχουν επιλέξει.

Σύμφωνα με τις ίδιες τροπολογήσεις παγοποιούνται επίσης οι ανελίξεις ακαδημαϊκού προσωπικού που αποτελούν το πιο αξιοκρατικό σύστημα αναγνώρισης του διδακτικού και ερευνητικού έργου ενός ακαδημαϊκού.

Σε ένα τέτοιο καθεστώς δημοσιοϋπαλληλικής υποταγής ένα Πανεπιστήμιο δεν μπορεί να επιβιώσει. Κανένας καθηγητής δεν θα καταβάλει τις υπέρογκες προσπάθειες που απαιτεί η ανάπτυξη μιας τεκμηριωμένης και συγκροτημένης πρότασης για εξωτερικό ερευνητικό πρόγραμμα, αν θα πρέπει να παλεύει με την Επιτροπή Παιδείας για το κάθε ευρώ που θα καταφέρει να προσελκύσει στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Κανένας λέκτορας ή επίκουρος καθηγητής δεν θα θυσιάζει τον περιορισμένο χρόνο του για να παράγει ερευνητικό έργο και να επιβλέπει μεταπτυχιακούς φοιτητές, αν δεν έχει την προοπτική να ανελιχθεί στην ακαδημαϊκή ιεραρχία. Κανένας ευεργέτης δεν θα σκεφτεί να κληροδοτήσει το Πανεπιστήμιο, αν δεν μπορεί να αποφασίσει με δική του βούληση υπό τι όρους και για ποιο σκοπό θα ξοδεύονται τα χρήματά του.

Όλη η έννοια του Πανεπιστημίου ως χώρου παιδείας, ελεύθερης σκέψης και επιστημονικής αριστείας θα καταργηθεί. Και σε διάστημα ενός χρόνου το Πανεπιστήμιο Κύπρου θα έχει (στην πραγματικότητα) κλείσει.

Αυτοί που θα χάσουν σε μια τέτοια εξέλιξη δεν είναι οι καθηγητές («οι χαραιοφάδες, κλέφτες και απατεώνες καθηγητές»), που μέσα σε λιγότερο από δύο δεκαετίες, με τη στήριξη της κοινωνίας στην οποία τώρα διασύρονται, κατάφεραν να

στήσουν από το μηδέν ένα Πανεπιστήμιο, απόφοιτοι του οποίου έχουν εκλεγεί σε σημαντικές θέσεις σε έγκυρα πανεπιστήμια της Κύπρου και του εξωτερικού, εκπονούν διδακτορικές (ή μεταδιδακτορικές) διατριβές στα καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου, στελεχώνουν τη δημόσια υπηρεσία, τους ημικρατικούς οργανισμούς, την οικονομία και τη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου, κερδίζουν βραβεία σε διεθνείς διαγωνισμούς, αριστεύουν στην έρευνα και έχουν τις γνώσεις να τραβήξουν αυτόν τον τόπο μπροστά.

Αυτοί που θα χάσουν είναι οι Κύπριοι πολίτες. Όχι όλοι, αλλά εκείνοι που προέρχονται από τις κατώτερες κοινωνικά και οικονομικά τάξεις. Ο πλούσιος Κύπριος δεν έχει να χάσει τίποτε, αφού έτσι κι αλλιώς κολακεύεται να στέλλει τα παιδιά του στα ακριβότερα πανεπιστήμια της Ευρώπης και της Αμερικής. Αλλά θα χάσει ο Κύπριος των χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων και εν γένει ο μέσος Κύπριος ο οποίος δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να στείλει το παιδί του να σπουδάσει σε ένα καλό πανεπιστήμιο του εξωτερικού, όπως δεν την είχε και η προηγούμενη γενιά, όταν δεν υπήρχε τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Κύπρο και οι καλές πανεπιστημιακές σπουδές ήταν προνόμιο μόνο της άρχουσας τάξης. Εκεί θέλουμε να καταλήξουμε; Τι λένε επ' αυτού οι δυνάμεις της αριστεράς; Τι ενόχλησε που η Κύπρος κατόρθωσε να έχει ένα πανεπιστήμιο το οποίο μπόρεσε να φτάσει στο ίδιο επίπεδο με τα καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου (ιδιαίτερα σε ορισμένους τομείς); Και που οι απόφοιτοί του δεν υπολείπονται σε προσόντα και ειδικευμένη γνώση απ' ό,τι οι «*φραγκοφτιασιδωμένοι τελειόφοιτοι Σχολών Φιλελλήνων / διπλωματούχοι της Σορβόνης του Καίμπριτζ του Χάρβαρντ*», για να θυμηθούμε τον Γιάννη Ρίτσο;

Ποιον ωφελεί η απαξιωτική στάση της Βουλής απέναντι στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και τους καθηγητές του; Ποιους, σ' αλήθεια, ωφελεί ο στραγγαλισμός της ευελιξίας, της ζωτικότητας, της ετοιμότητας στη διεκδίκηση ευρωπαϊκών κονδυλίων, της συνεχούς προόδου του Πανεπιστημίου Κύπρου;

Και, τέλος, για να μην αφήσουμε ασχολίαστο και το περιβόητο θέμα των επιδομάτων πίσω από το οποίο προσπαθούν να κρύψουν τον βαρύ πέλεκου που σήκωσαν εναντίον του Πανεπιστημίου, άλλοι από άγνοια, άλλοι από αδιαφορία και άλλοι από φθόνο, ας ειπωθεί και αυτό. Προς τι όλοι αυτοί οι δημαγωγικοί λαϊκισμοί περί ανέμων και επιδομάτων; Το σύνολο της πρόνοιας για τα Ειδικά Επιδόματα του Ακαδημαϊκού Προσωπικού που έκοψε η Βουλή από τον προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου Κύπρου ανέρχεται στα €1.017.688 για 172 καθηγητές και αναπληρωτές καθηγητές, δηλαδή περίπου €5.900 κατά μέσον όρο ετησίως. Τα ίδια έσοδα του Πανεπιστημίου στα οποία θέλουν να βάλουν χέρι υπερβαίνουν τα 40 εκατομμύρια. Ποιον, επιτέλους, κοροϊδεύουν οι κύριοι κύριοι βουλευτές μας;

* Μιχάλης Πιερής, Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας, Διευθυντής του Πολιτιστικού Κέντρου του Πανεπιστημίου Κύπρου